
DISSERTATIO PROÆMIALIS.

DE NATURA, OBJECTO, FINE ET UTILITATE

THEOLOGIÆ MYSTICÆ.

---

§ 1.

THEOLOGIA MYSTICA QUID?

Theologia Mystica est scientia, ex divinitus revelatis procedens, quæ doctrinas ad perfectionem virtutum consequendam conducentes tradit.

THEOLOGIE VARIE SPECIES.

SCHOLIUM I. Theologia, in genere, est sermo vel scientia de Deo. Si de Deo agat per solum lumen rationis, dicitur *Theologia Naturalis*; si per lumen divinæ revelationis dicitur *Theologia Revelata*; si tractet de solâ explicatione principiorum, prout revelata sunt, dicitur *Theologia Dogmatica*; si agat de iisdem principiis contra adversarios fidei defendendis, dicitur *Theologia Polemica*, vel *Controversistica*; si agat de moribus juxta legem Dei æternam præcipientem aut prohibentem componendis, dicitur *Theologia Moralis*; si agat per discursum concludentem, deducendo ex mysteriis revelatis alias veritates mediatas, dicitur *Theologia Scholastica*; si sacra symbola, sive notas rerum, figuratè divina representantium explicet, mysteria sub illo figurarum cortice contenta enucleando, dicitur *Theologia Symbolica*: si procedat non præcisè speculando, sed dirigendo et movendo, conformiter ad principia practica revelata, per omne genus moralis perfectionis, ad magis ac magis

cognoscendum et amandum Deum, dicitur *Theologia Mystica*; quæ differt a scholasticâ in eo quia materia ejus est tota practica: a morali verò, quia practica est in ordine ad perfectionem, et non sistit in peccatis solummodo vitandis, sed ulterius procedit ad mores per consilia perficiendos usque ad unionem voluntatis creatæ cum divinâ per summos apices. Divisio Theologiæ in Mysticam et Symbolicam sæculo quinto primùm audiri cœpit, postquam libri sub nomine S. Dionysii Areopagitæ, de quorum auctore critici disputant, comparuerunt. Liber de Theologiâ Mysticâ sub nomine S. Dyonisii adhuc extat; illum S. Maximus M., Pachymæras et alii suis commentariis illustrârunt, atque a S. Thomâ et aliis Theologis maximi habetur. Reliquæ divisiones a sæculo XII, post Petrum Lombardum, Episcopum parisiensem, dictum Magistrum sententiarum, qui strictiori methodo materias theologicas in scholis pertractare cœpit, successivè invaluerunt.

THEOLOGIA MYSTICA EST SCIENTIA.

SCHOL. II. Theologia Mystica rectè dicitur *scientia*, tum quia non minùs evidenti discursu procedit quàm reliquæ humanæ scientiæ: tum quia in materiâ suâ non minùs, imò magis certò procedit, utpote nexa principiis fide divinâ creditis, etsi non evidentibus lumine naturæ.

EST SAPIENTIA.

SCHOL. III. Theologia Mystica vera est *sapientia*, quia per altissimas causas judicat de perfectione inferiorum et media fini optimè convenientia subordinat.

EST PRACTICA.

SCHOL. IV. Denique est *practica*, tum quia tota quantâ eò tendit ut sive incipientes, sive proficientes, sive perfectos magis ac magis usque ad intimam unionem cum Deo in viâ et in patriâ perficiat: tum quia illius revelata principia sunt practica, scilicet: *Diliges Dominum Deum tuum*, etc.; tum quia media illius, oratio, mortificatio, etc., ad operationem tendunt.

DIVISIO THEOLOGIE MYSTICÆ.

SCHOL. V. Theologia Mystica dividitur in *doctrinalem* seu *subjectivam*, quæ in hoc opere explicatur et § 1 definita fuit: et in

experimentalem aut *objectivam*, quam aliqui sic definiunt: extensionem animi in Deum per amoris desiderium; *alii*: motionem anagogicam, id est, sursum ductivam in Deum per amorem purum et fervidum; *alii*: experimentalem cognitionem habitam de Deo per amoris unitivi complexum. Gerson, *Tract. 7, sup. Magnif.*, l. 3, ita definit: « Est divinissima Dei cognitio, quæ est per ignorantiam cognita, secundum unionem super mentem, quando mens, ab omnibus aliis recedens, postea etiam seipsam dimittens, unita est splendidibus radiis, inscrutabili et profundo sapientiæ lumine illuminata. » Hæc non ab hominibus et verbis, uti aliæ Theologiæ, sed per experientiam et internis sensationibus addiscitur, et a Deo solo edocetur, uti patet ex S. Dionysio, qui suam *Theologiam Mysticam*, c. 1, ita exorditur: « Dirige nos (SS. Trinitas) ad mysticorum oraculorum plusquam indemonstrabile et plusquam lucescens et summum fastigium, ubi simplicia et absoluta et immutabilia Theologiæ mysteria aperiuntur in caligine plusquam lucente silentii arcana docentis. Tu verò, Timothee, in mysticis contemplationibus intentâ exercitatione, et sensus relinque et intellectuales operationes..., siquidem per liberam et absolutam et puram tu ipsius a rebus omnibus avocationem ad supernaturalem illum caliginis divinæ radium, detractis omnibus et a cunctis expeditus eveheris. »

THEOLOGIE MYSTICÆ OFFICIUM.

SCHOL. VI. Ex dictis sequitur Theologiæ Mysticæ *doctrinalis* seu *subjectivæ* officium esse: 1° Theologiæ Mysticæ experimentales actus perfectè aut imperfectè unitivos considerandi ac secundum S. Scripturæ auctoritatem, SS. Patrum et Mysticorum dicta, hujusmodi actuum proprietates et effectus examinandi; 2° regulas certas contemplativis tradendi, ut securè et utiliter procedere possint in suis ad Deum ascensionibus et alias assignandi regulas illis qui, nondum in statu contemplationis constituti, seipsos disponunt ad tam excellentis doni acquisitionem.

§ 2.

OBJECTUM ET FINIS MYSTICÆ THEOLOGIE.

Objectum et *finis* Theologiæ Mysticæ est, animam per viam perfectionis ducere usque ad unionem perfectæ caritatis cum Deo.

QUOD ETIAM SE AD VIAM PURGATIVAM ET ILLUMINATIVAM EXTENDIT.

SCHOLIUM. Theologia Mystica, si penes objectum suum adæquatè sumatur, non est restringenda præcisè ad gradum perfectæ unionis *contemplativæ*, sed se etiam ad incipientes et proficientes æquè ac ad perfectos, seu ad viam *purgativam*, *illuminativam* et *unitivam*, de quibus in decursu sermo erit, extendit: sic S. Dionysius, c. 1 suæ Theologiæ Mysticæ, multus est ut per praxin illius perducatur animas valde purgatas et illuminatas ad perfectæ caritatis unionem, et demum exemplo Moysis *Exod.*, xix, concludit: « Non enim temerè divinus Moyses expiari primùm ipse jubetur (en viam purgativam), ac deinde a non expiatis segregari; et post omnem expiationem audit multisonas tubas cernitque multa lumina, puros ac multiplices radios jacentia (en viam illuminativam), postmodum a multitudine separatur, et cum electis Sacerdotibus ad summum fastigium divinorum ascensuum pertingit (en viam unitivam). » Eodem modo Gerson *Tract. de myst. Th. pract. consid.*, Mysticæ alumnos enumerans, ait: *Numeramus primos inter incipientes, alios inter proficientes; perfecti sunt reliqui.* Quod idem in reliquis Theologis mysticis observare licet. Nec dicas quòd hoc modo Theologia Mystica a morali non differret, utpote quæ in moribus absque peccato componendis consistit. Nam hoc solum sequitur quòd Mystica Moralem supponat et perficiat: Mystica enim non solum agit de jam perfectis; sed de tendentibus et aspirantibus ad perfectionem: siquidem opus Theologiæ Mysticæ est reddere perfectos: quod non nisi per partes fit, et incipiendo, et proficiendo, et perveniendo: in quibus omnibus Mystica lumen et vires ministrat.

§ 5.

PRINCIPIA ET LOCI THEOLOGICÆ MYSTICÆ.

Principia e quibus Theologia Mystica suas regulas et veritates accipit, eadem sunt e quibus Theologia Dogmatica, Polemica, Moralis, et Scholastica suas veritates, regulas et conclusiones deducit; scilicet: *S. Scriptura*, *Traditio*, ad quam revocantur unanimis Patrum consensus in uno dogmate; et *Ecclesia*, sive in Conciliis œcumenicis cum Capite

suo congregata, sive dispersa, in dogmate a Capite suo definito consentiens; et *Decreta summorum Pontificum*.

ALII LOCI.

SCHOLIUM. *S. Scriptura*, *Traditio*, *Ecclesia*, *Decreta summorum Pontificum* dicuntur *Loci Theologici interni necessarii*: *loci* verò *interni non necessarii*, qui subministrant principia e quibus eliciuntur propositiones magis vel minus probabiles, sunt *Auctoritas Conciliorum Provincialium* et *Nationalium*, atque *SS. Patrum*, quando separatim spectantur, ac *Theologorum* tum Dogmaticorum, Polemicorum, Moralium, tum Mysticorum. *Locus externus* pro dilucidandis veritatibus Theologiæ Mysticæ, est vel *Ratio*, vel *Auctoritas Philosophorum et Historicorum*, vel *Experientia* in rebus mysticis.

§ 4.

EXPERIENTIA AD MYSTICAM REQUIRITUR.

Ad Theologiæ Mysticæ perfectionem acquirendam *Experientia* et *Praxis* maximè conducit et necessaria est. *Primò* enim Theologia Mystica tendit ad praxin. Cujusvis autem artis vel scientiæ practicæ proprium est, quòd ipsâ praxi, etiam in docendo, perficiatur, quatenus propriâ experientiâ regulas suas congruè applicare et errores evitare discat: quippe fabricando faber fit. *Secundò* operationes interiores et affectus cordis nunquam tam bene, vel proprio discursu, vel ex alterius testimonio cognoscuntur, quàm proprio experimento. Cùm ergo Theologia Mystica in iis perficiendis potissimùm occupetur, patet, ad eam vel addiscendam vel docendam, experientiam propriam esse necessariam: ut enim Cassianus *Collat.* 12, c. 13, ait: « Tanquam si quis dulcedinem mellis ei qui nunquam quidquam dulce gustaverit, velit sermonibus enarrare, profectò nec ille saporis suavitatem quam ore percepit, auribus capiet, nec ille dulcedinem quam gustus voluptate cognovit, verbis poterit indicare. » *Tertiò*. Perfectissimi Mystici semper etiam fuerunt sanctissimi propriâ ex-

perientiâ a Deo edocti, uti in S. Joanne a Cruce et S. Theresiâ, etc., apparet. Unde meritò Gerson, *Tr. de Myst. Theol.*, *Cons. 31*, non vult ad Mysticam admittendos, maximè in Directores, « qui, tumentes jam philosophiâ malèque videntes, conculcant pedibus suis sordidis quidquid non sapiunt, quidquid etiam non intelligunt canino dente lacerant, » juxta illud Pauli *Rom. viii, 5*: *Qui enim secundum carnem sunt, quæ carnis sunt, sapiunt; qui verò secundum spiritum sunt, quæ sunt spiritus, sentiunt.*

NON TAMEM EJUS NOTITIA SOLIS PERFECTIS RESERVATA EST.

SCHOL. I. Dum dicitur ad Theologiam Mysticam perfectè docendam vel addiscendam propriam praxin et experientiam requiri, non est sensus, quasi verò docens vel discipulus semper jam perfectus et contemplationis extraordinariæ munere a Deo donatus esse debeat; sed sufficit quòd cum fervore in viâ Domini incipiat vel proficiat, quo modo longè excellentiùs Mysticas veritates vitæ spirituali proprias, vel explicare vel capere poterit.

MYSTICA NON SOLI PRAXI RELINQUENDA EST.

SCHOL. II. Mystica non soli praxi et experientiæ relinquenda est; sed in quantum Mysticæ doctrinali conformis fuerit, cujus subsidio, juxta regulas fidei et Doctorum experimentalium, qui ut securi testes in Ecclesiâ habentur, errores evitari queant. Ut enim Gerson citatus monet, non sunt illicò contemnendi vel rejiciendi, qui viâ spiritus extraordinariâ ducuntur; nec tamen ipsis ex levi credendum est; sed ad normam traditionis Ecclesiæ accuratè examinandi sunt, ut pretiosum a vili separetur. « Compertum est « multos habere devotionem, sed non secundum scientiam: quales « procul dubio pronissimi sunt ad errores, etiam super indevotos, « si non reputaverint effectus suos ad normam legis Christi: si « præterea capiti proprio, propriæ scilicet prudentiæ inhaerint, « spreto aliorum consilio. Hoc in Begnardis et Turelupinis mani- « festum fecit experientia. Dùm itaque sequebantur affectus suos « sine regulâ et ordine, postpositâ lege Christi, præsumptio nequis- « sima præcipitavit. »

§ 5.

THEOLOGIA MYSTICA DOCTRINALIS EST NECESSARIA.

Ex præmissis fluit *Primò*, quòd, præter Theologiam Mysticam experimentalem, *Theologia Mystica doctrinalis*, velut scientia acquisita et more scientifico procedens, *necessariò admittenda sit*. *Primò* enim licèt Mystica doctrinalis multa a Deo in S. Scripturâ revelata, plurima a Patribus tradita, multa privatim revelata vel per alia lumina infusa et sine alio magisterio contemplativis communicata supponat; tamen ex his principiis regulas securas colligit, quæ animas ad perfectionis christianæ fastigium perducant; quæ regulæ, cum sint necessariae, etiam Theologia Mystica doctrinalis erit necessaria. *Secundò*. Sine Theologiâ Mysticâ doctrinali sola experimentalis facilè ad spiritum declinat privatum et illusum, qui est fomes omnium hæreticorum in Speculativâ et illusorum in Mysticâ. Unde etiam ipsa Ecclesia, sive in judiciis S. Officii Inquisitionis, sive in causis canonizandorum, spiritus maximè extraordinarios, accuratissimè, juxta regulas Mystices doctrinalis, examinat. Et S. Theresia c. 13 *sua Vitæ* animabus spiritualibus summopere commendat, ne sibi ipsis fidant; sed Confessarium litteratum, licèt non ita Mysticæ experimentalis expertum, perfectionis tamen studiosum quærant, et ait: « Magnæ res sunt litteræ, utpote quæ instruunt et docent nos parùm sapientes: invenientes verò illarum luce veritatem Scripturæ, facimus mox quòd tenemur. » Et P. Segneri in sua *Concord.* pro deteriori signo Quietistarum habuit, quòd solos expertos judices suæ doctrinæ statuerent, et ait: « Experientia quidem juvat plurimùm; at est fallax, maximè in his materiis, quæ cum non sint physicae, sed morales, sub-jectæ sunt quàm maximæ varietati. » Ergo Theologia Mystica doctrinalis ad evitandos errores in viâ perfectionis, ac ad directionem animarum et spirituum discretionem, est necessaria.

HUJUS NECESSITATIS MOTIVUM.

SCHOLIUM. Quodnam autem hujus doctrinalis Mysticæ necessitatis motivum facile videri est. Verum enim est non paucas in Ecclesiâ inveniri animas quas solus Deus interiùs ducit et illuminat locutionibus, visionibus, luminibus, altioris ac sublimioris spiritûs ascensionibus: attamen nulla est inter eas quæ periculo non subiaceat, sive propriæ imaginationis illusionibus, sive dæmoniorum fraudibus, in gravissimos errores frequenter cadendi.

§ 6.

THEOLOGIA MYSTICA EST SCIENTIA UTILISSIMA.

Ex præmissis sequitur *Secundò*, Theologiam Mysticam esse scientiam utilissimam. *Primò* enim, ut Alvarez de Paz in *Præf. de Vit. Spir.* ait: « Hæc est vera sapientia, quæ non in jejunâ speculatione, sed in utili operatione sita est; non in disputationibus, sed in fugâ ab omni malo, in adhæsione incommutabili bono et in perfectâ mandatorum observatione, atque in animi puritate consistit. » *Secundò* Theologia Mystica abundat principiis fide revelatis in universalibus et singularibus; gaudet signis specialissimis credibilitatis, pro discretionem inspirationum, revelationum et spirituum: discursibus utitur tam solidis quàm utilibus et inter alia, ut in oratione mentali utilissimè discurrere doceat. Dona supernaturalia, non solum fidei et scientiæ, sed etiam prophetiæ et discretionis spirituum, raptuum, extasium internoscere et vera a falsis discernere docet, uti ex decursu patebit. Ergo est utilissima.

§ 7.

EST PRÆSTANTISSIMA.

Tertiò sequitur, Theologiam Mysticam esse scientiam præstantissimam. Unde eam maximis elogiis Ascetæ deprædicant.

Gerson, *de Mont. contempl.*, c. 4, ait: « Credo quòd ista sit sapientia quam principaliter B. Dionysius in libris suis de Mysticâ Theologiâ docuit: et est sapientia excellentior et altior quam possumus habere in mundo, quæ fuit ei revelata per B. Paulum Apostolum, cujus ipse exstiterat discipulus. » Ludovicus a Ponte in suâ *Introduct. ad duces spirit.* de Mysticâ ait: « Est sine dubio quæ incomparabiliter excedit omnes alias scientias et artes Universi: quia est omnibus altior, nobilior, sanctior, utilior, delectabilior et diuturnior, et finis ultimus in quo residet vitæ præsentis beatitudo, ad quam reliquæ scientiæ ordinantur. » Alvarez de Paz in *Præf. de Vit. Spir.* inquit: « Quòd si æquum reputatur, sicut revera est, ancillas comere et emollire, id est, scientias, quæ intelligentiam illustrant, exponere; quantò æquius erit, pulcherrimam dominam, hoc est, scientiam voluntatis, quæ sanctitatis dicitur, perpolire et regalibus indumentis circumdare; siquidem sola sine aliis Deo gratissima est et reliquæ sine istâ neque in coelestem thalamum admittuntur, nec pulchræ et decoræ existimantur. Hæc est vera justorum sapientia. »

THEOLOGUS MYSTICUS AD PRAXIN PROPRIAM PROCEDERE DEBET.

COROLLARIUM. Præcipua ergo prærogativa Theologiæ Mysticæ est, quòd ex fine suo intrinseco referatur ad amandum Deum et ad exercitium tendat perfectionis christianæ: quod nisi fiat sive in Doctore, sive scholari, erit scientia vix suo nomine digna, sed mutila et monstrosa. Uti enim S. Bernardus *serm. in Nat. S. Joan.* ait: *Et tantum lucere vanum, et tantum ardere parum; lucere et ardere, perfectum.* Et certè tunc solum sapientia meretur dici talis, quando candidatum suum in cognitionem sui ipsius et Dei quem contempletur et amet, deducit: inde docere poterit et ardere, omneque lumen lucis in ignem ardoris referet, quo seipsum et alios illuminet et inflammet: cumque nihil se habere cognoscat, hoc ipsum humili et assiduâ oratione deposcet, exactâ virtutum praxi sese exercebit et doctrinales scientias referendo in Deum divinas efficiet. Quid enim prodest, ait libellus *de Imit. Christi, alta de Trinitate disputare, si careas humilitate, unde displiceas Trinitati?... opto magis sentire compunctionem, quàm scire ejus definitionem.* Quanta, quæso, deformitas respectu Mysticæ, quæ ad per-

fectionem ducit et exhortatur, si in sciendo sistat, nec ad opus progrediatur? Similis est, uti Gerson in sua *Theol. Myst.*, *consid.* 31, observat, filio, qui patris sui arcana voluntatis solum scire cupit, nec tamen jussa ejus implet; qui ideo pœnam ejus et iram non effugiet. Imitemur Angelicum Doctorem S. Thomam, de quo in ejus Vita Guillieli. Thomeus ita scribit: « Videbatur in ejus animâ intellectus et affectus: sicut invicem se comprehendunt potentia liberae, sic invicem sibi subserviebant in suis actionibus ut supremæ: ut affectus, orando, mereretur ad divina ingredi, et intellectus, hujus merito, intueri quæ altiùs intelligeret, quò affectus ardentius in id quod luce caperet, amore flagraret. »

§ 8.

SYSTEMA THEOLOGIÆ MYSTICÆ.

Superest, ut modò *Systema Theologiæ Mysticæ* nostræ exhibeamus, quod ita formamus. Finis Theologiæ Mysticæ est, animam per viam perfectionis ducere usque ad unionem perfectæ caritatis cum Deo: adeoque *primò* explicandum est, in quonam vita spiritualis et perfectio consistat et quanta sit hominis ad eam tendendi obligatio. Cùm verò Theologiæ Mysticæ opus sit reddere hominem perfectum, quod non nisi successivè et per partes fit scilicet incipiendo, proficiendo et perveniendo, *secundò* tractandum est, quomodo incipientes per viam purgativam ad perfectionem tendere debeant scilicet per fugam peccati mortalis, venialis et teporis, ad quod oratio et mortificatio est necessaria. *Tertiò*. Quia anima a peccatis et vitiis purgata, proficiendo in vitâ spirituali, in viâ illuminativâ crebriùs a Deo illuminatur et Christum sequitur, qui est lux vera, via, veritas et vita; et quia in hac viâ comparandæ sunt virtutes, quibus anima Christi sponsa illustratur et ad Deum summum bonum firmiter amandum disponitur: hinc de imitatione Christi et acquirendis ex eâ virtutibus et occurrentibus in hac viâ tentationibus et difficultatibus sermo erit. *Quartò*. Homo ita illuminatus tandem ad apicem perfectionis, quatenus in hac vitâ obtineri potest, in

viâ unitivâ, uniendo se cum Deo, pervenit et ad contemplationem ascendit, ad quam Deus illum per varias vias deducit et demum variis modis se cum animâ perfectâ unit: qui proinde modi explicandi sunt. Hæc erit materia tomi primi hujus operis.

Ne verò perfectionis studiosus a rectâ semitâ in viâ illius aberret, Directore spirituali opus est, cujus munus tomus secundus explicabit, ostendendo *primò*: An, et qualis spiritualis Magister procurandus sit ab animabus ad perfectionem aspirantibus; *secundò*: quomodo Director temperamentis aliorum se accommodare et incipientes, proficientes et perfectos juvare eorumque vitia corrigere debeat; *tertiò*, quomodo spiritus bonos a malis et illis, per discretionem spirituum, discernere et spiritus vitiatos emendare possit; *quartò*, quomodo revelationes, prophetias, apparitiones, visiones, raptus, extases, quibus nonnunquam animæ perfectæ a Deo donantur, ritè internoscere et dijudicare valeat; *quintò* denique, quomodo Superior Religiosus subditos suos Religiosos sanctè et bene regere possit et quænam potissimum virtutes in bono Praelato ad hoc requirantur. En systema totius Theologiæ Mysticæ, quod in hoc opere, adjuvante Deo, explicabitur.

